

ւորումների վնասները, եթէ կալանաւորը դատարանով անմեղ արձակուի:

«Այսպէս, զո բոլոր քայլերը հայոց օրէնքին համեմատ լինելու պայմանով՝ մենք պատուեցինք քեզ, մեր տէրը, մեր նախարարը, մեր առաջին պաշտօնեան եւ մեր հաւատարիմ ըսպատաւորը: Քեզ հետ միասին մենք եւս լինելու ենք հայոց սպասաւորը, որպէսզի դու մընաս եւ իշխես ըստ օրէնքի զո եւ մեր ամէնքի դործերին, ինչպէս նաեւ Հայաստան աշխարհի բոլոր ազգաբնակչութեանն ու հիմնարկութիւններին, բացի հայոց բարձրագահ եւ բարեփարք տնից, որովհետեւ մարդկային ոչ մի ծնունդ իրաւունք չունի իշխելու հայոց տան վրայ» (ծա):

Ինչպէս տեսնում էք, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահը համարեա նոյն իրաւունքներն ու պարտականութիւններն ունի, ինչ որ ունին ներկայում Ֆրանսայի կամ Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների նախագահները: Սակայն, օրէնքի հեղինակութիւնը Շահամիրեանի մօտ արդէն մի տեսակ պաշտամունքի է հասնում, — մի բան, որ արդիւնք է մի կողմից՝ իր դարաշրջանի ընդհանուր մըտայնութեան, իսկ միւս կողմից՝ մասնաւորապէս անգլիական ոգու զօրեղ ազդեցութեան:

Տեսնում էք նաեւ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնը ժառանգական չէ — ըստ Շահամիրեանի — այսպէս կոչուած, հիմնական օրէնքների: Նա ընտրուում է միմիայն 3 տարով եւ անշուշտ կարող է վերընտրուել: Թէեւ այս մասին որեւէ յատուկ օրէնք չկայ «Որ. Փառաց»ի մէջ, սակայն այն օրէնքից, որ պատգամաւորները վերընտրելի են (ծդ), կարելի է այդպիսի եզրակացութիւն հանել:

Գեւ աւելի. նախագահի պաշտօնը ոչ միայն ժառանգական չէ, այլ եւ երկարատեւ չէ, ինչպէս օրինակ, Ֆրանսայի նախագահի պաշտօնը, որ ընտրուում է 7 տարով: Պէտք է ընդգրծել, որ մեր հեղինակը ընդհանրապէս դէմ է որեւէ երկարատեւ պաշտօնի, եւ նրա առաջադրած բոլոր օրէնքները — բացի 12-ի խորհրդից — տողորուած են այդ ոգով: Նա վախենում է մի պաշտօն երկար ժամանակով մէկին թողնելուց, որովհետեւ մարդու փոփոխական բնութեան ուսմունքի ջերմ հաւատացող

լինելով, իրաւացիօրէն մտածում է, թէ մի մարդու երկարատեւ իշխանութիւնը, պատասխանատուութեան գիտակցութիւնից համարեա ազատ լինելով, կարող է չարիքների աղբիւր հանդիսանալ երկրի եւ ժողովրդի համար:

Բայց չնայած դրան, Հանրապ. նախագահի այդ չարագանց կարեւոր պաշտօնի նկատմամբ՝ մեր Շահամիրեանը անսպասելիօրէն հակասութեան մէջ է ընկնում ինքն իր հետ: Մի առանձին յօդուածով նա թոյլատրում է, որ Հայաստանի Հանր. նախագահի պաշտօնը ոչ միայն երկարատեւ, ցմահ, այլ եւ ժառանգական կարող է լինել, որդոց-որդի կամ սերնդից-սերունդ, եթէ հայոց արքայական հարստութիւններից — Հայկազանց, Արշակունեաց կամ Բագրատունեաց — մէկն ու մէկի օրինական ժառանգը յանկարծ յայտնուի եւ խոստանայ հնազանդել այն բոլոր օրէնքներին ու կարգերին, որոնց հնազանդում է ընտրովի նախագահը (ծբ, ծգ):

Իր այս անհետեւողականութեան մէջ աւելի առաջ գնալով, մի յատուկ օրէնքով էլ ջնջում է 12-ի այն յոյժ կարեւոր խորհուրդը եւ վերածում մի սովորական յանձնաժողովի, 3 տարի ժամանակով, եթէ Հանրապետութեան նախագահութիւնը լինի ժառանգական կամ ինչպէս ինքն է ասում՝ «ժառանգաւոր» (ծդ):

Սակայն, դրանով էլ չբաւականանալով եւ մի անգամ արդէն թեք մահարդակի վրայ կանգնելով, նա շարունակում է իր սայթաքումները: Հակառակ իր առաջադրած օրէնքների ոգուն, մանաւանդ այնպէս ջերմազինս պաշտպանած մարդկային հաւասարութեան գաղափարին, նա մի բացառիկ արտօնեալ վիճակ է ստեղծում ոչ միայն իրեն, Հանր. նախագահի, այլ եւ նրա ամբողջ ընտանիքի համար:

Այսպէս, նախագահի անդրանիկ տղան հօր տեղակալն է կամ «երկրորդ նախագահը». միւս որդիները ծառայում են զօրքի մէջ երկրորդ սպարապետութեան, երկրորդ ասպետութեան եւ երկրորդ «հրացանապետութեան» պաշտօններում, բայց մի սահմանափակումով — երբեք առաջին սպարապետութեան, առաջին ասպետութեան եւ առաջին «հրացանապետութեան» պաշտօններում (ծգ):